

นิพนธ์ต้นฉบับ

การวิเคราะห์วารสารด้านการป่าไม้ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2497-2556

Analysis of Forestry Journals in Thailand, 1954-2013

จุฑามาส พัฒนวัชรกุล^{1*}Chuthamas Pattanawatcharakul^{1*}ชุตินา สัจจามันท์¹Chutima Sacchanand¹ดุสิต เวชกิจ²Dusit Wechakit²¹สาขาวิชาศิลปศาสตร์ แผนกวิชาสารสนเทศศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี 11120

School of Liberal Arts, Information Science, Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburi 11120, Thailand

²สาขาวิชาเกษตรศาสตร์และสหกรณ์ แผนกวิชาการจัดการการเกษตร มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช นนทบุรี 11120

School of Agriculture and Cooperatives, Agricultural Management, Sukhothai Thammathirat Open University, Nonthaburi 11120, Thailand

*Corresponding Author, E-mail: kulpatc@hotmail.co.th

รับต้นฉบับ 21 มีนาคม 2559

รับลงพิมพ์ 23 มิถุนายน 2559

ABSTRACT

The purpose of this research were to analyze management of journals of forestry, and the contents of journal of forestry published in Thailand. The population was journal of forestry 9 journals 342 issues 2,872 articles published between 1954-2013. An information recording form was used as the research tool. The results showed that (1) management aspect, most of the journals of forestry were issued biannually; their purpose was to disseminate research and academic articles; the scope of their contents was forestry; references the end of the article; a quality assessment; published in both paper and online editions. (2) The majority of articles had one author; most of the research articles /original articles/ short communications, most of the content of the article was the forest biology; most of research area located in Thailand at Chiang Mai and Nakhon Ratchasima; in Thai Language; reference most journal articles and books are published material, which was a foreign language.

Keywords: Forestry Journal, Content analysis, Forestry

บทคัดย่อ

การวิจัยมีวัตถุประสงค์เพื่อ วิเคราะห์การจัดการวารสารและวิเคราะห์เนื้อหาบทความวารสารด้านการป่าไม้ในประเทศไทย ประชากรคือวารสารด้านการป่าไม้ที่จัดพิมพ์ในประเทศไทย ทั้งหมด 9 วารสาร 342 เล่ม 2,872 บทความ ที่พิมพ์เผยแพร่ระหว่างปี พ.ศ. 2497-2556 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบบันทึกข้อมูล ผลการวิจัยพบว่า (1) ด้านการจัดการ วารสารส่วนใหญ่กำหนดออก ราย 6 เดือน จัดทำโดยสถาบันอุดมศึกษา มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและบทความวิชาการ นำเสนอเนื้อหาการป่าไม้โดยรวม มีการอ้างอิงท้ายบทความ มีการประเมินคุณภาพ และเผยแพร่ทั้งฉบับกระดาษและฉบับออนไลน์ (2) ผลการวิเคราะห์เนื้อหา บทความส่วนใหญ่

มีผู้เขียน 1 คน สังกัดสถาบันการศึกษา เขียนบทความประเภท บทความวิจัย/ นิพนธ์ต้นฉบับ/ บทความวิจัยสื่อสารอย่างสั้น เนื้อหาส่วนใหญ่เกี่ยวกับด้านชีววิทยาป่าไม้ พื้นที่ศึกษาในประเทศไทยเป็นส่วนใหญ่ โดยเฉพาะจังหวัด เชียงใหม่ และนครราชสีมา เขียนเป็นภาษาไทย มีการอ้างอิงบทความวารสารและหนังสือภาษาต่างประเทศ

คำสำคัญ: วารสารด้านการป่าไม้ การวิเคราะห์เนื้อหา การป่าไม้

คำนำ

วารสารนำเสนอความเคลื่อนไหวและพัฒนาการของวิทยาการสาขาต่างๆ จากการค้นคว้าวิจัย ทำให้สามารถนำเสนอเรื่องราวความก้าวหน้าต่างๆ ได้รวดเร็ว กว่าหนังสือ หรือสิ่งพิมพ์อื่นๆ (Osborn, 1980) วารสารจึงมีบทบาทสำคัญยิ่งในฐานะที่เป็นตัวเชื่อมความรู้ในอดีตกับความรู้ใหม่ที่ได้จากการศึกษาวิจัยในการส่งเสริมองค์ความรู้ ความก้าวหน้าของศาสตร์ต่างๆ

การป่าไม้หรือวนศาสตร์ (Forestry) คือศาสตร์เกี่ยวกับการสร้าง การจัดการ การใช้การอนุรักษ์ป่าไม้ และทรัพยากรที่เกี่ยวข้อง เพื่อตอบสนองความต้องการของมนุษย์ให้มีการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนและมีคุณค่า (Helms, 1998) พัฒนาการด้านการป่าไม้เริ่มต้นในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 16 โดยมีการจัดตั้งโรงเรียนสอนการป่าไม้ขึ้นครั้งแรก ใน ค.ศ. 1785 ที่ประเทศเยอรมนี (Boyle, 2013) ในประเทศไทย พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว ได้ทรงสถาปนากรมป่าไม้ขึ้นเมื่อ พ.ศ. 2439 และมีการจัดตั้งโรงเรียนป่าไม้จังหวัดแพร่เมื่อ พ.ศ. 2478 และก่อตั้งคณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ เมื่อ พ.ศ. 2486 (นิวัติ, 2548) ปัจจุบันมีการเรียนการสอนด้านการป่าไม้และทรัพยากรธรรมชาติระดับอุดมศึกษาในหลายสถาบันการศึกษา และมีการจัดทำวารสารด้านการป่าไม้ โดยสถาบันการศึกษาและหน่วยงานต่างๆ เพื่อการสื่อสารทางวิชาการ

วารสารวิชาการด้านการป่าไม้ฉบับแรกของประเทศไทยคือ “วนสาร” จัดทำขึ้นโดยกรมป่าไม้ ใน พ.ศ. 2479 ใช้ชื่อว่า “หนังสือพิมพ์วนสาร” เนื้อหาภาษาไทย นำเสนอด้านการป่าไม้ กสิกรรม สัตว์ป่า ตลาดไม้ การท่องเที่ยว และอื่นๆ โดยมี พระยาอนุวัฒนวัณรักษ์ และนายเทียม คมกฤส เป็นบรรณาธิการ มีกำหนดออก

ในเดือนกรกฎาคม, ตุลาคม, มกราคม และ เมษายน (กรมป่าไม้, 2480) ต่อมา มีการจัดทำวารสารวิชาการด้านการป่าไม้ในประเทศไทยอีกหลายชื่อ

เนื่องจากวารสารวิชาการเป็นแหล่งเผยแพร่ความรู้ที่สำคัญเป็นช่องทางการสื่อสารทางวิชาการที่ได้รับการยอมรับ (United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization, 2015) เป็นประโยชน์ต่อการพัฒนาตนเอง พัฒนางาน และพบว่ายังไม่มีการวิเคราะห์วารสารด้านการป่าไม้ของประเทศไทย จึงเห็นสมควรศึกษาการจัดการวารสารและวิเคราะห์เนื้อหา “วารสารด้านการป่าไม้” อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาค้นคว้าวิจัยของนักวิจัย นักวิชาการ นักวิชาชีพ อาจารย์และนักศึกษาด้านการป่าไม้ และการบริการสารสนเทศด้านการป่าไม้

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเอกสาร มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) วิเคราะห์การจัดการวารสารด้านการป่าไม้ที่จัดพิมพ์ในประเทศไทย และ 2) วิเคราะห์เนื้อหาบทความวารสารด้านการป่าไม้ที่จัดพิมพ์ในประเทศไทย

อุปกรณ์ และวิธีการ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยประกอบด้วยวารสารด้านการป่าไม้ของประเทศไทยที่จัดพิมพ์เผยแพร่อย่างต่อเนื่อง ระหว่าง พ.ศ. 2497-2556 จำนวน 9 ชื่อ จำแนกเป็น วารสารวิชาการ จำนวน 7 ชื่อ ได้แก่ Thai Forest Bulletin (Botany) วารสารวนศาสตร์ วารสารสัตว์ป่า เมืองไทย วารสารธรรมชาติวิทยาแห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย วารสารสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ วารสารการจัดการป่าไม้และวารสารพฤกษศาสตร์ไทย

จำนวน 299 ฉบับ 2,340 บทความ และ วารสารกิ่งวิชาการ จำนวน 2 ชื่อ ได้แก่ วารสารสมาคมศิษย์เก่าวนศาสตร์และวารสารธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย จำนวน 43 ฉบับ 532 บทความ รวม 342 ฉบับ รวมบทความทั้งหมด 2,872 บทความ

การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนา การหาค่าร้อยละ คำนวณสมการเส้นแนวโน้ม อัตราการเปลี่ยนแปลงบทความต่อปี ด้วยวิธีการของ บันตินาสและฟังก์ (Buntinas and Funk, 2005) ซึ่งได้สมการเชิงเส้นแนวโน้ม คือ

$$y = ax + b$$

y = จำนวนบทความ
 a = ความชันหรืออัตราการเปลี่ยนแปลง
 x = จำนวนปีที่ศึกษา
 b = ค่าคงที่

โดยเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยคือ แบบบันทึกข้อมูล จำนวน 2 ชุด ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูลการจัดการวารสาร ประกอบด้วย ชื่อวารสาร หมายเลขมาตรฐานสากลประจำวารสาร (ISSN) ปีที่เริ่มออก กำหนดออกหน่วยงานที่จัดทำวารสาร วัตถุประสงค์ ขอบเขตเนื้อหา ประเภทบทความประจำ การกำหนดรูปแบบการตีพิมพ์ การประเมินคุณภาพ การเผยแพร่ และ แบบบันทึกข้อมูลด้านการวิเคราะห์เนื้อหา ประกอบด้วย ผู้เขียน ประเภทของบทความ เนื้อหาของบทความ พื้นที่ที่ศึกษา ภาษา และการอ้างอิง

การวิเคราะห์วารสารด้านการป่าไม้ของประเทศไทย พ.ศ. 2497-2556 ครอบคลุมระยะเวลาทั้งสิ้น 60 ปี ข้อมูลในด้านผู้เขียนบทความ วัตถุประสงค์ ขอบเขตเนื้อหา กำหนดออก การเผยแพร่ ตลอดจนรูปแบบการตีพิมพ์ มีการเปลี่ยนแปลงและพัฒนา ดังนั้น ผู้วิจัยจึงกำหนดให้ข้อมูลเกี่ยวกับผู้เขียน กำหนดออก วัตถุประสงค์ ขอบเขตเนื้อหา การกำหนดรูปแบบการตีพิมพ์ และการเผยแพร่ ใช้ตามที่ปรากฏในวารสารฉบับที่เผยแพร่ใน พ.ศ. 2556

ผลและวิจารณ์

ผลการวิเคราะห์การจัดการวารสารด้านการป่าไม้

วารสารวิชาการ

วารสารวิชาการด้านการป่าไม้ ส่วนใหญ่เริ่มออกในช่วง พ.ศ. 2541-2550 กำหนดออกราย 6 เดือน จัดทำโดยสถาบันอุดมศึกษา สอดคล้องกับผลการวิจัยของอุมากรณ์ (2554) วิจัยวารสารทางด้านสัตวแพทยศาสตร์พบว่า หน่วยงานที่จัดทำวารสารส่วนใหญ่จัดทำโดยสถาบันอุดมศึกษา สอดคล้องกับประกาศกระทรวงศึกษาธิการ (2557) เรื่องมาตรฐานสถาบันอุดมศึกษาด้านการวิจัยและการบริการวิชาการ และสอดคล้องกับพันธกิจของสถาบันอุดมศึกษาในการเป็นแหล่งรวบรวมและเผยแพร่องค์ความรู้ทางวิชาการ และผลงานวิจัย

วัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและผลงานวิชาการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ชาติส (2550) วิจัยวารสารทางด้านสุขภาพ ธีรธรรม (2550) วิจัยวารสารด้านกฎหมาย เพียงใจ (2550) วิจัยวารสารด้านโภชนาการ และ สุภาพร (2554) วิจัยวารสารวิชาการด้านสิ่งแวดล้อม พบว่า การจัดพิมพ์วารสารส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่บทความวิชาการ ผลงานวิจัย เผยแพร่ความรู้ และเป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนเรียนรู้

มีการประเมินคุณภาพก่อนตีพิมพ์เผยแพร่ นำเสนอเนื้อหาการป่าไม้โดยรวม ประเภทบทความประจำ ได้แก่ บทความวิจัย และบทความวิชาการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของเสาวภา (2553) วิจัยวารสารวิจัยที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัย พบว่า บทความประจำของวารสารเป็นบทความวิจัย

ส่วนใหญ่เผยแพร่บทความฉบับเต็ม ทั้งฉบับกระดาษและฉบับออนไลน์ สอดคล้องกับผลการวิจัยของสุภาพร (2554) พบว่า วารสารมีการเผยแพร่ทั้งฉบับกระดาษและฉบับออนไลน์ ซึ่งเป็นไปตามพัฒนาการของเทคโนโลยีการเผยแพร่บทความวารสารจึงเปลี่ยนจากการเผยแพร่เพียงฉบับกระดาษ มาสู่การเผยแพร่ใน

รูปแบบออนไลน์ เพื่อสะดวกต่อการเข้าถึง และตามหลักเกณฑ์ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทยซึ่งกำหนดให้วารสารควรมีเว็บไซต์ในการเข้าถึง (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย, 2556)

การอ้างอิง ผลการวิจัยพบว่า บทความส่วนใหญ่มีการอ้างอิงจากวารสารภาษาต่างประเทศ และมีแนวโน้มการอ้างอิงเพิ่มขึ้น สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัฒนา (2551) วิจัยบทความในวารสารการประมง ลินด์ควิสต์ (Lindquist, 2009) วิจัยบทความในวารสาร Journal of Management Accounting Research (JMAR) และ เซย์ (Tsay, 2011) วิจัยบทความใน Journal of Documentation ที่พบว่าบทความส่วนใหญ่อ้างอิงจากวารสารภาษาต่างประเทศ เนื่องจากวารสารเป็นช่องทางในการสื่อสารทางวิชาการที่ได้รับการยอมรับและน่าเชื่อถือมากที่สุด และการอ้างอิงจากวารสารยังส่งผลต่อดัชนีผลกระทบการอ้างอิงวารสาร (Journal Impact Factor) ซึ่งเป็นเครื่องมือการประเมินคุณภาพบทความ วิจัย คุณภาพวารสาร และรวมถึงประเมินสถาบันการศึกษาและสถาบันวิจัยนั้นๆ (ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย, 2559)

วารสารกึ่งวิชาการ

วารสารกึ่งวิชาการ ออกในช่วง พ.ศ. 2541-2550 กำหนดออกราย 3 เดือน และราย 6 เดือน จัดทำโดยหน่วยงานในสังกัดสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สอดคล้องกับพันธกิจของหน่วยงานในการอนุรักษ์ ฟื้นฟูและบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติทุกประเภท ที่ดิน ป่าไม้และสัตว์ป่า พัฒนาองค์ความรู้ สนับสนุนการดำเนินงานเกี่ยวกับการศึกษาและวิจัยรวมทั้งให้บริการด้านวิชาการ (กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม, 2558) และสมาคมศิษย์เก่าวนศาสตร์ ซึ่งมีวัตถุประสงค์เพื่อส่งเสริม เผยแพร่ความรู้ และส่งเสริมการศึกษาการค้นคว้าวิจัยทางด้านการป่าไม้ (สมาคมศิษย์เก่าวนศาสตร์, 2558)

วัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย บทความวิชาการ ข่าวสารและประชาสัมพันธ์ความเคลื่อนไหวของหน่วยงาน นำเสนอเนื้อหาการป่าไม้โดยรวมประเภทของบทความประจำ พบว่า วารสารทุกชื่อมีบทความประจำคือ บทความวิชาการ สอดคล้องกับผลการวิจัยของวัฒนา (2551) วิจัยวารสารการประมงพบว่าบทความประจำของวารสารเป็นบทความวิชาการไม่มีข้อกำหนด เรื่องรูปแบบ หัวข้อของบทความ และการอ้างอิง และไม่มีการประเมินคุณภาพก่อนตีพิมพ์เผยแพร่

ผลการวิเคราะห์เนื้อหาบทความวารสารด้านการป่าไม้

1. ผู้เขียนบทความ บทความส่วนใหญ่มีผู้เขียนบทความ 1 คน จำนวน 1,015 บทความ (ร้อยละ 35.34) สังกัดสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 2,373 คน (ร้อยละ 61.33) โดยสังกัดมหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ จำนวน 925 คน (ร้อยละ 55.19) สอดคล้องกับผลการวิจัยของ วัฒนา (2551) วิจัยบทความในวารสารการประมง พบว่าส่วนใหญ่มีผู้เขียนบทความ 1 คน ผู้เขียนเป็นอาจารย์ สังกัดสถาบันอุดมศึกษา ทั้งนี้เป็นเพราะการวิจัยเป็นภารกิจของอาจารย์ผู้สอนในระดับอุดมศึกษา สอดคล้องกับแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษาฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2556) ยุทธศาสตร์ที่ 2 กลยุทธ์ 2.3 พัฒนาคุณภาพอาจารย์ให้มีความแข็งแกร่งในการทำวิจัยและตามประกาศของสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา (2552) เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550 เรื่องผลงานวิชาการซึ่งต้องมีการพิมพ์เผยแพร่ และเนื่องจากสถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษาที่เปิดสอนหลักสูตรด้านการป่าไม้ในประเทศไทย ระดับบัณฑิตศึกษาจนถึงระดับปรัชญาดุษฎีบัณฑิต มีเพียงแห่งเดียว

คือ คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ (2557) รองลงมาผู้เขียนสังกัดหน่วยงานราชการและรัฐวิสาหกิจ จำนวน 977 คน (ร้อยละ 25.25) สังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จำนวน 261 คน

(ร้อยละ 26.71) ซึ่งเป็นหน่วยงานหลักในการอนุรักษ์ พัฒนา วิจัย และจัดการทรัพยากรป่าไม้และสัตว์ป่า (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2557ก) (Table 1 และ Table 2)

Table 1 Authors journal of forestry.

Authors	Academic journals		Semi academic journals		Amount	
	Amount	Percentage	Amount	Percentage	Amount	Percentage
1	694	29.66	321	60.34	1,015	35.34
2	651	27.82	25	4.70	676	23.54
3	503	21.50	7	1.32	510	17.76
4	296	12.65	4	0.75	300	10.45
5	99	4.23	0	0.00	99	3.45
More than 5 people	86	3.68	0	0.00	86	2.99
Agency name	8	0.34	76	14.29	84	2.92
Unknow	3	0.13	99	18.61	102	3.55
Amount	2,340	100.00	532	100.00	2,872	100.00

Table 2 The agency authors journal of forestry.

Agency	Academic journals		Semi academic journals		Amount	
	Amount	Percentage	Amount	Percentage	Amount	Percentage
Government and Enterprise	692	20.90	285	51.08	977	25.25
Private agency	23	0.69	7	1.25	30	0.78
Educational institution	2,339	70.64	34	6.09	2,373	61.33
Professional Association	15	0.45	12	2.15	27	0.7
Other	216	6.52	4	0.72	220	5.69
Unknow	26	0.79	216	38.71	242	6.25
Amount	3,311	100.00	558	100.00	3,869	100

2. ประเภทบทความ บทความส่วนใหญ่เป็นบทความวิจัย/ นิพนธ์ต้นฉบับ/ บทความวิจัยสื่อสารอย่างสั้น จำนวน 1,515 บทความ (ร้อยละ 52.75) สอดคล้องกับงานวิจัยของเสาวภา(2553)และ อุมารณ์ (2554) ซึ่งพบว่าประเภทบทความส่วนมากคือ บทความวิจัย รองลงมาคือ บทความวิชาการ/ บทความปริทัศน์ จำนวน 926 บทความ (ร้อยละ 32.24) สอดคล้องกับงานวิจัยของพีเดียว่า (Pedreira, 2000) (Table 3) โดยพัฒนาการของประเภทบทความ พบว่า บทความวิจัย/

นิพนธ์ต้นฉบับ/ บทความวิจัยสื่อสารอย่างสั้น มีมากกว่าบทความประเภทอื่นตั้งแต่ปีที่ 14 (พ.ศ. 2510) ถึงปีที่ 32 (พ.ศ. 2528) และ มีมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด ส่วนใหญ่บทความเป็นภาษาไทย จำนวน 1,293 บทความ (ร้อยละ 45.02) มีอ้างอิง จำนวน 1,802 บทความ (ร้อยละ 77.01) ส่วนใหญ่อ้างอิงจากวารสารภาษาต่างประเทศ จำนวน 10,600 รายการ (ร้อยละ 52.16) และมีแนวโน้มการอ้างอิงเพิ่มขึ้นในอัตรา 2.141 บทความต่อปี

Table 3 Types of journal articles.

Types	Academic journals		Semi academic journals		Amount	
	Amount	Percentage	Amount	Percentage	Amount	Percentage
Research articles / Original articles/ Short communications	1,500	64.10	15	2.82	1,515	52.75
Academic articles	466	19.91	460	86.47	926	32.24
Book review	2	0.09	9	1.69	11	0.38
General article	372	15.90	48	9.02	420	14.62
Amount	2,340	100.00	532	100.00	2,872	100.00

3. เนื้อหาบทความส่วนใหญ่มีเนื้อหาชีววิทยาป่าไม้ จำนวน 1,500 บทความ (ร้อยละ 52.23) รองลงมาคืออนุรักษ์วิทยา จำนวน 432 บทความ (ร้อยละ 15.04) การจัดการป่าไม้ จำนวน 271 บทความ (ร้อยละ 9.44) วนวัฒนวิทยา จำนวน 171 บทความ (ร้อยละ 5.95) ผลผลิตจากป่า/ วนผลิตภัณฑ์ เรื่องไม้ และของป่า จำนวน 152

บทความ (ร้อยละ 5.29) นโยบาย/ กฎหมายและการบริหารงานด้านการป่าไม้ จำนวน 141 บทความ (ร้อยละ 4.91) ความเสียหายและการป้องกันรักษาป่าไม้ จำนวน 83 บทความ (ร้อยละ 2.89) และด้านวิศวกรรมป่าไม้ จำนวน 52 บทความ (ร้อยละ 1.81) ตามลำดับ ดังแสดงใน Table 4

Table 4 The content of the articles of Forestry.

Content of Article	Academic journals		Semi academic journals		Amount	
	Amount	Percentage	Amount	Percentage	Amount	Percentage
Policy/ Law and Administrative Forestry	47	2.01	94	17.67	141	4.91
Forest Management	210	8.97	61	11.47	271	9.44
Damage and Protection Forests	63	2.69	20	3.76	83	2.89
Forest Biology	1,444	61.71	56	10.53	1,500	52.23
Silviculture	128	5.47	43	8.08	171	5.95
Forest Products	135	5.77	17	3.20	152	5.29
Forest Engineering	41	1.75	11	2.07	52	1.81
Conservation	236	10.09	196	36.84	432	15.04
Others	36	1.54	34	6.39	70	2.44
Amount	2,340	100.00	532	100.00	2,872	100.00

ด้านชีววิทยาป่าไม้ พบว่าส่วนใหญ่เป็นเรื่องสัตววิทยา จำนวน 614 บทความ (ร้อยละ 21.38) รองลงมาคือพฤกษศาสตร์ จำนวน 566 บทความ (ร้อยละ 19.71) โดยพบว่า เนื้อหาด้านชีววิทยาป่าไม้มีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่างเห็นได้ชัด และเนื้อหาทั้งด้านสัตววิทยา

พฤกษศาสตร์ และความหลากหลายทางชีวภาพมีแนวโน้มการศึกษาเพิ่มขึ้นในทุกช่วงปีเนื่องจากเนื้อหาด้านชีววิทยาป่าไม้มีขอบเขตกว้าง ครอบคลุมหลายสาขาวิชา จึงทำให้ได้รับความสนใจในการศึกษาวิจัย และพิมพ์เผยแพร่ในวารสารด้านการป่าไม้เป็นจำนวนมาก

ด้านอนุรักษ์วิทยา พบว่าส่วนใหญ่เป็นเรื่อง การอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม/ อนุรักษ์วิทยา จำนวน 127 บทความ (ร้อยละ 4.42) รองลงมาคือการอนุรักษ์ สัตว์ป่า จำนวน 76 บทความ (ร้อยละ 2.65) โดยพบว่า เนื้อหาด้านอนุรักษ์วิทยามีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้นอย่าง เห็นได้ชัด และเนื้อหาเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม/ อนุรักษ์วิทยา การอนุรักษ์สัตว์ป่า การอนุรักษ์และ จัดการน้ำ และการอนุรักษ์ป่าไม้ ทรัพยากรป่าไม้ และ ทรัพยากรธรรมชาติ ต่างมีแนวโน้มการศึกษาเพิ่มขึ้นใน ทุกช่วงปี เนื่องจากปัจจุบันประเทศไทยให้ความสำคัญ กับการมีส่วนร่วม การจัดการและอนุรักษ์ทรัพยากร ป่าไม้ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (จินตนา, 2554) ดังที่ปรากฏในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ยุทธศาสตร์การ จัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมอย่างยั่งยืน ซึ่งให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ฟื้นฟู และสร้างความ มั่นคงของฐานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่ง ชาติ, 2557) รวมถึงสถานการณ์การให้ความสำคัญด้าน การอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติจากต่างประเทศ เช่น อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์ (CITES) อนุสัญญาว่าด้วย การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (REDD+) (กรมอุทยาน แห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2557) จึงได้รับความ สนใจในการศึกษาวิจัย

พัฒนาการของเนื้อหาบทความ พบว่าเนื้อหา ของบทความด้านชีววิทยาป่าไม้มีมากกว่าเนื้อหาบทความ ด้านอื่น มาตั้งแต่ปีที่ 1 (พ.ศ. 2497) จนถึงปีที่ 60 (พ.ศ. 2556) อย่างเห็นได้ชัด และพบว่า เนื้อหาด้านความ เสี่ยงและการป้องกันรักษาป่าไม้มีแนวโน้มเพิ่มขึ้น มากที่สุด ในอัตรา 0.089 บทความต่อปี รองลงมาเนื้อหา ด้านผลผลิตจากป่า/วนผลิตภัณฑ์และเรื่องไม้และของ ป่า ในอัตรา 0.144 บทความต่อปี

4. พื้นที่ศึกษา บทความส่วนใหญ่ศึกษาใน ประเทศไทย จำนวน 2,200 บทความ (ร้อยละ 75.73)

พื้นที่ในจังหวัดเชียงใหม่ จำนวน 128 บทความ (ร้อยละ 5.82) เพราะจังหวัดเชียงใหม่มีลักษณะภูมิประเทศ เป็นเทือกเขาสูงสลับซับซ้อน ประกอบด้วยสถานที่ ท่องเที่ยวทางธรรมชาติ อุทยานแห่งชาติ 13 แห่ง (มาก ที่สุดในประเทศไทย) เขตป่าสงวนแห่งชาติ เขตห้าม ล่าสัตว์ป่า สวนพฤกษศาสตร์ และพื้นที่อนุรักษ์อื่นๆ (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2557) จึง ได้รับความสนใจในการศึกษาวิจัยเป็นจำนวนมาก รอง ลงมาจังหวัดนครราชสีมา จำนวน 115 บทความ (ร้อยละ 5.23) และไม่พบพื้นที่ศึกษา ในจังหวัดพิจิตร มุกดาหาร สิงห์บุรี อ่างทอง และ อำนาจเจริญ

เมื่อจำแนกตามเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า ส่วน ใหญ่ศึกษาในเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้ง จำนวน 49 บทความ (ร้อยละ 37.12) เพราะมีพื้นที่ติดต่อกับ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าทุ่งใหญ่นเรศวร ผืนป่าห้วย ขาแข้งเป็นเขตอนุรักษ์สัตว์ป่าที่ใหญ่ที่สุดในเอเชีย อากาศเป็นศูนย์รวมพันธุ์กรรมสัตว์ป่าที่สำคัญและได้รับ การประกาศให้เป็นมรดกโลกจากองค์กรสหประชาชาติ (อิงอร และคณะ, 2552) นอกจากนี้ยังได้รับการสนับสนุน งบประมาณจากรัฐบาลประเทศเดนมาร์กในโครงการ จัดการผืนป่าตะวันตกเชิงระบบนิเวศ (The Western Forest Complex Ecosystem Management – WEFCOM) และโครงการการจัดการพื้นที่อย่างมีส่วนร่วมในผืนป่า ตะวันตก (Joint Management of Protected Areas Western Forest Complex JOMPA WEFCOM) (มูลนิธิ สืบสานตะเลียง, 2557) โดยหัวข้อที่มีการศึกษามากที่สุด คือนิเวศวิทยาสัตว์ป่าคุ้มครองและสัตว์ป่าสงวน ความ หลากหลายทางชีวภาพ และไฟป่า

เมื่อจำแนกตามอุทยานแห่งชาติ ส่วนใหญ่ ศึกษาในอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จำนวน 31 บทความ (ร้อยละ 23.13) เนื่องจากเป็นพื้นที่ที่มีความหลากหลาย ทางชีวภาพ และเป็นอุทยานแห่งชาติแห่งแรกของ ประเทศไทย ได้รับสมญานามว่า “อุทยานมรดก ของกลุ่มประเทศอาเซียน” (สุภัทร และคณะ, 2556) เป็นที่ยอมรับทั่วไปว่า เป็นอุทยานแห่งชาติที่สำคัญ

ของโลก ได้รับการประกาศให้เป็น “มรดกโลกทางธรรมชาติ” จากองค์การสหประชาชาติ ภายใต้ชื่อกลุ่ม “ดงพญาเย็น-เขาใหญ่” อีกทั้งยังเป็นสถานที่ที่ได้รับความนิยมจากนักท่องเที่ยวมากที่สุดในประเทศไทย จำนวนถึง 1,142,839 คนต่อปี (ร้อยละ 9.56) และมีความหลากหลายทางชีวภาพในหลายด้าน จึงได้รับความสนใจในการศึกษาวิจัยมากที่สุด (กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช, 2557ค) โดยหัวข้อที่มีการศึกษามากที่สุดคือ นิเวศวิทยาสัตว์ป่าคุ้มครอง ความหลากหลายทางชีวภาพ และอนุกรมวิธาน

สรุป

การจัดการวารสารด้านการป่าไม้

หน่วยงานที่จัดทำวารสารด้านการป่าไม้ส่วนใหญ่เป็นสถาบันอุดมศึกษา วัตถุประสงค์การจัดทำวารสาร ส่วนใหญ่มีวัตถุประสงค์เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัย ผลงานวิชาการ ประเภทของบทความประจำของวารสารทุกชื่อ เป็นบทความวิจัย และบทความวิชาการ เป็นไปตามวัตถุประสงค์ส่วนใหญ่ของวารสารด้านการป่าไม้ เพื่อเผยแพร่ผลงานวิจัยและบทความวิชาการ วารสารมีการเผยแพร่ทั้งฉบับกระดาษและฉบับออนไลน์ ซึ่งเป็นการเผยแพร่ทั้งฉบับกระดาษและฉบับออนไลน์ ซึ่งเป็นการเผยแพร่ทั้งฉบับกระดาษและฉบับออนไลน์ ซึ่งเป็นการเผยแพร่ทั้งฉบับกระดาษและฉบับออนไลน์

เนื้อหาบทความวารสารด้านการป่าไม้

บทความส่วนใหญ่มีผู้เขียน 1 คน ส่วนใหญ่เป็นอาจารย์คณะวนศาสตร์ มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์ รองลงมาสังกัดกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และ กรมป่าไม้ บทความส่วนใหญ่คือ บทความวิจัย/ นิพนธ์ต้นฉบับ/ บทความวิจัยสื่อสารอย่างสั้น มีการอ้างอิงจากวารสารภาษาต่างประเทศ ด้านเนื้อหาบทความส่วนใหญ่คือชีววิทยาป่าไม้ โดยเนื้อหาทั้งสัตววิทยา พฤกษศาสตร์ และความหลากหลายทาง

ชีวภาพ ต่างมีแนวโน้มการศึกษาเพิ่มขึ้นในทุกช่วงปี รองลงมาคืออนุกรมวิธาน พบว่า เนื้อหาทั้งด้านการอนุกรมวิธาน การอนุกรมวิธานสัตว์ป่า การอนุกรมวิธานและจัดการน้ำ ต่างมีแนวโน้มการศึกษาเพิ่มขึ้นในทุกช่วงปี ด้านพื้นที่ศึกษาพบมากที่สุดในจังหวัดเชียงใหม่ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าห้วยขาแข้งเป็นพื้นที่เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าที่ศึกษามากที่สุด และอุทยานแห่งชาติเขาใหญ่เป็นพื้นที่อุทยานแห่งชาติที่มีการศึกษามากที่สุด

เอกสารและสิ่งอ้างอิง

- กรมป่าไม้. 2480. ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เขียน. วนสาร. 2 (5): ข้อเสนอแนะสำหรับผู้เขียน.
- กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. 2557ก. กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช. แหล่งที่มา: <http://www.dnp.go.th/index3d.php>, 19 กันยายน 2557.
- _____. 2557ข. ไซเตส (CITES) อนุสัญญาว่าด้วยการค้าระหว่างประเทศซึ่งชนิดสัตว์ป่าและพืชป่าที่ใกล้จะสูญพันธุ์. แหล่งที่มา: <http://www.dnp.go.th/wffp/index2.html>, 19 กันยายน 2557.
- _____. 2557ค. อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่. แหล่งที่มา: <http://www.dnp.go.th/mfcd3/kaoyai.htm>, 19 กันยายน 2557.
- _____. 2557ง. อุทยานแห่งชาติ. แหล่งที่มา: <http://www.dnp.go.th/parkreserve/nationalpark.asp?lg=1>, 19 กันยายน 2557.
- กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2558. ประเด็นยุทธศาสตร์. แหล่งที่มา: http://www.mnre.go.th/ewt_news.php?nid=748, 20 กันยายน 2558.
- กระทรวงศึกษาธิการ. 2557. มาตรฐานสถาบันอุดมศึกษา. แหล่งที่มา: <http://www.mua.go.th/users/bhes/catalog.htm>, 16 มีนาคม 2559.

- จินตนา อมรสงวนสิน. 2554. การมีส่วนร่วมและศักยภาพของพื้นที่ในการจัดการและอนุรักษ์ป่าของชุมชน ในพื้นที่ลุ่มน้ำกวตอนบน จังหวัดเชียงใหม่. วารสารวนศาสตร์. 30 (3): 54-66.
- ชาติรส ชีรานนท์. 2550. การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารภาษาไทย ทางด้านสุขภาพตั้งแต่ปี พ.ศ. 2544 - 2548. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- ชัยรัตน์ ทรัพย์อินทร์. 2550. การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารภาษาไทย ทางด้านกฎหมาย ปี พ.ศ. 2547 - 2549. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- นิวัติ เรืองพานิช. 2548. ป่าและการป่าไม้ในประเทศไทย. ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ. กรุงเทพฯ.
- เพ็ญใจ ชูช่วยสุวรรณ. 2550. การวิเคราะห์วารสารภาษาไทย ทางด้านโภชนาการ ปี พ.ศ. 2542 - 2547. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์. 2557. วนศาสตร์. แหล่งที่มา: http://www.forest.ku.ac.th/forestry/th/index_th.php, 26 กันยายน 2557.
- มูลนิธิสืบนาเคเสถียร. 2557. โครงการจัดการผืนป่าตะวันตกเชิงระบบนิเวศ. แหล่งที่มา: <http://www.seub.or.th/>, 20 เมษายน 2558.
- วัฒนา คงวัฒนานนท์. 2551. การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารการประมง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- ศูนย์ดัชนีการอ้างอิงวารสารไทย. 2556. เกณฑ์การคัดเลือกวารสารเข้าฐานข้อมูล TCI และเกณฑ์การประเมินคุณภาพวารสารในฐานข้อมูล TCI. แหล่งที่มา: http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/quality_TCI57.html, 1 ธันวาคม 2556.
- _____. 2559. ดัชนีผลกระทบการอ้างอิงวารสาร. แหล่งที่มา: http://www.kmutt.ac.th/jif/public_html/FAQ.html, 20 มกราคม 2559.
- สมาคมศิษย์เก่าวนศาสตร์. 2558. วัตถุประสงค์. แหล่งที่มา: <http://alumni.forest.ku.ac.th/web/index.php/about/objectives>, 20 กันยายน 2558.
- สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. 2552. ประกาศ ก.พ.อ. เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการพิจารณาแต่งตั้งบุคคลให้ดำรงตำแหน่งผู้ช่วยศาสตราจารย์ รองศาสตราจารย์ และศาสตราจารย์ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2550. แหล่งที่มา: <http://www.kpru.ac.th/personnel/personnel01.html>, 26 กันยายน 2558.
- _____. 2556. ตามแผนพัฒนาการศึกษาระดับอุดมศึกษา ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา. กรุงเทพฯ.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. 2557. แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคม แห่งชาติฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559). แหล่งที่มา: <http://www.nesdb.go.th/Default.aspx?tabid=395>, 26 กันยายน 2558.
- สุภัทร ประสพศิลป์, นริศ ภูมิภาคพันธ์ และ รัตนวัฒน์ ไชยรัตน์. 2556. ความหลากหลายของพืชอาหารและการเลือกกินของกระทิง (*Bos gaurus laosiensis*) บริเวณคลองปลากั้ง อุทยานแห่งชาติเขาใหญ่ จังหวัดนครราชสีมา. วารสารวนศาสตร์. 32 (2): 1-13.
- สุภาพร ชื้อสูงเนิน. 2554. การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารวิชาการด้านสิ่งแวดล้อมปี พ.ศ. 2547 - 2552. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- เสาวภา ประพันธ์วงศ์. 2553. การวิเคราะห์วารสารวิจัยที่จัดทำโดยมหาวิทยาลัยในประเทศไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- อิงอร ไชยเขต, ประทีป ค้างคาว, อมรรัตน์ ว่องไว และ โคม ประทุมทอง. 2552. อิทธิพลของขนาดหย่อมป่าต่อสังคมนกบริเวณโดยรอบผืนป่าตะวันตกของประเทศไทย. วารสารวนศาสตร์. 28 (2): 1-12.

- อุมากรณ ปิติชาญ. 2554. การวิเคราะห์เนื้อหาวารสารทางด้านสัตวแพทยศาสตร์ ที่ตีพิมพ์ระหว่าง พ.ศ. 2542-2551. วิทยานิพนธ์ปริญญาโท, มหาวิทยาลัยรามคำแหง.
- Boyle, T. 2013. **Forestry**. [Electronic mailing list message]. Available source: <https://blu180.mail.live.com/default.aspx?id=64855>, May 14, 2013.
- Buntinas, M. and G.M. Funk. 2005. **Statistics for the sciences**. Australia: Thomson Brooks Cole.
- Helms, J. A. 1998. **The Dictionary of forestry**. Bethesda, MD: Society of American Foresters and CABI Publishing.
- Lindquist, T. M. and G. Smith. 2009. Journal of Management Accounting Research: Content and Citation Analysis of the First 20 Years. **Journal of Management Accounting Research** 21: 249-292.
- Osborn, A. D. 1980. **Serials Publications: their place and treatment in libraries**. Chicago: American Library Association.
- Pedreira, T. B. 2000. **A content analysis of selected recreational therapy journals from 1990 to 1998: the extent to which children and youth are included**. M.S. thesis, Florida International University. Available source: <http://search.proquest.com/docview/230744441>, June 24, 2014.
- Tsay, Ming-yueh and Shu, Zhu-yee. 2011. Journal bibliometric analysis: a case study on the Journal of Documentation. **Journal of Documentation** 67 (5): 806-822. Available source: <http://www.emeraldinsight.com/doi/abs/10.1108/00220411111164682>, June 24, 2014.
- United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization. 2015. **Scholarly Communications**. Paris: United Nations Educational, Scientific and Cultural Organization.
-